

Jako se na vodě zrcadlí tvář, tak srdce člověka na člověku.

(Přísluví 27, 19)

Tehdy padla na tvář, poklonila se k zemi a zeptala se ho: Jak to, že jsem našla milost ve Tvých očích, že sis mně všiml, i když jsem cizinka...

(Rút 2, 10) Čti celou kapitolu

Manželství poprvé: Známost

Pokusím se ve čtyřech zastaveních mluvit o manželství, o rodině. Budu mluvit o Známosti, o Manželství, o Rodičovství a nakonec o Zralém věku. Nevím, zda jsem ve vašich očích kvalifikovaným řečníkem. Sám sebe se ptám, zda je to tak, protože to, co jsem říkal před deseti lety, to mohu dnes použít jen zčásti. Pozoruji, jak moje názory zrají...

Všechno se mění a ač si to neradi připouštíme, mění se i církve. Mění se i pohled na manželství. Křesťanské manželství středověku či viktoriánské doby se nedá rovnat s dnešním. Proč? Protože se Pán Bůh mění? Nebo se Bible nějak změnila? Ne, vůbec ne. My se měníme podle světa¹. Více toho víme, technologie a spěch této doby nás dohnaly do jiných forem manželství. Je hned to viktoriánské manželství špatné, protože nerespektuje ženu tak, jak se to podle dnešních norem musí? Jsou ona lidská práva samozřejmým krokem dopředu?²

Dříve se říkalo „stav manželský“ nicméně dnes je to manželství nástrojem k tomu „stavu spokojenosti“. Při hromadění a opečovávání všeho, co nás má udělat spokojené (majetek, zdraví, přátelé) se dopouštíme také manželství, které slouží k našim cílům. Jsou lidé, kteří se na mně vyčítavě dívají, jak to mohl Pán Bůh dovolit, že se jim jejich manželství rozpadlo. Něco *blbě* zařídil a nevhodně stvořil, když jim to neslouží *jak má*.

Manželství Pán Bůh stvořil v šesti dnech ne proto, aby nám sloužilo, ale aby se tím doplnil jeho dokonalý plán pro tuto Zemi. Tak je také manželství dočasné. Jen pro tuto Zemi. Po smrti či ve věčnosti jej člověk nepotřebuje. Velmi často jsou lidé uvázáni přes Pána Boha na partnerovi, ten Pán Bůh musí sloužit k tomu, aby se partner měl dobře a oni se s partnerem měli dobře a tedy – aby se i po smrti manželé setkali a byli *konečně* spolu šťastni. Manželství a pohoda – toť vrchol jejich života.

Jenže ono je to jinak. Přes partnera jsme uvázáni na Pánu Bohu. To, že jsme spolu, slouží Božím záměrům – a my se při tom máme dobře. A máme se dobře proto, že je s námi Pán Bůh a všechny

1 Například tak, jak se mění móda. Je přece známo, že v polovině šestnáctého století se Marie Stuartovna oblékla do bílých šatů na svatbu, což do té doby byly smuteční šaty a dodnes se to připomíná. Sama Marie špatně dopadla. A opět na Ostrovech - anglická královna Alžběta se v devatenáctém století opět oblékla do bílého a vzala si závoj. Dodnes se podle toho zvyku řídíme a hledáme nevěstu podle té princezny v bílém.

2 Znáte příběh *O deseti kravách*? Ne? Tak to vám jej musím vyprávět: Bylo to v době, kdy se nevěsta kupovala. Ve vsi bydlela rodina a v ní dívka Nana. Tatínek ji cenil tak na dva králíky, kdyby ji měl ženichovi prodávat. I tak se cítil, že bude muset smlouvat.

Pro Nanu však přišel ženich a nabídl deset krav. Tatínek smlouval, že tedy za jednu, to, že by stačilo. Měl pocit, že těch devět by stejně musel jednou vrátet, vždyť Nana... Jenže ženich si stál na svém: Deset krav! Tatínek směnil a rozloučili se, svatba byla a krávy v ohradě také. Po roce se tatínek vydal podívat za Nanou s úzkostí, že se muselo něco stát, když ženich nepřišel nevěstu reklamovat. Jenže tatínek našel Nanu rozkvetlou a šťastnou. V kolébce Nana měla buclatého kluka. Nechápatel tatínek dostal vysvětlení: „Tatínku, to jsem ráda, že vás vidím! Můj muž mne měl za deset krav a také tak si mne váží. Já mám tedy důvod podle toho vypadat...“

Vidíte, a to byla doba, kdy se nevěsta kupovala. A odpovězte si sami na otázku, jak mohlo vůbec být takové manželství šťastné...

těžkosti a zápasy, kterými procházíme, nás přibližují víc k Bohu – a tedy jsme v manželství i sobě navzájem blíží. Co tím vším chci říci je, že manželství není cílem naší pozemské existence. Manželství je dočasným zařízením, úkolem. Manželství je důstojným stavem, v němž se můžeme něco naučit. Je stavem, ve kterém je vidět krása Božího stvoření. Té krásy jsou někteří zbaveni či se manželství vzdali z různých důvodů, ale obecně je manželství stavem pro všechny.

A manželství začíná známostí. Ti dva spolu chodí, mají známost. A známost čeho? Předně se má za to, že mají poznat svůj protějšek. Určitě je to užitečné, když ví, co se jeho vyvolené či vyvolenému líbí, jak dovede pracovat, jak se má k dětem, jak hospodaří, jak je zdrav či zdráva. Jistě má smysl poznat rodinu, jak se tam k sobě má maminka s tatínkem. Ale stejně je to všechno málo a manželský stav, soužití v běhu věku jednoho i druhého jistě překvapí. Lidé se mění! A nemoci, které je dokáží proměnit k nepoznání, zatím předpovídat moc nejdou.

Řeknu to za sebe: To, co je třeba ve známosti poznávat, to jsem já. Každý z těch partnerů by si měl klást zásadní otázky, zda je schopen a ochoten jít celý život po boku partnera či partnerky. Zda je schopen se odevzdat, obětovat. Zda je schopen dávat... A povím to zcela osobně: Zda znám své schopnosti a možnosti žít pro druhého. Zda jsem ochoten se učit a cvičit v péči o vyvolenou ženu... Zda jsem ochoten se měnit a pracovat na sobě.³

Biblický text z Přísloví 27, 19 říká: *Jako ve vodě odpovídá tvář tváři (voda odráží tvář jako tvář), tak srdce člověka člověku.* Nebo v jiném překladu: *Jako se na vodě zrcadlí tvář, tak srdce člověka na člověku.* Znamená to, že se máme podívat do zrcadla a zahledět se do sebe, poznávat svoje srdce, svoje motivy, protože z toho zjistíme, zda jsme schopni žít pro druhého. Zda si je chceme vzít jako takového, či jej musíme předělat. Zda nestartujeme okamžitě do opozice, když cokoliv řekne. Pokud to děláme poctivě, tak se v té chvíli poznání začneme dovolávat Boží milosti, protože se svého srdce zděsíme. V nás není příliš dobrých motivů. Každý z nás myslí téměř jistě především na sebe.⁴

Z opatrnosti by pak člověk skoro zůstal sám! Lépe nevědět! A ta Boží milost! Není to nerozum? Moje maminka si vzala tatínka téměř v sedmadvaceti letech. Přesvědčena, že není krásná, že není silná a nevhodnější pro manželství se rozhodovala poté, co ji můj tatínek oslovil. Měl před ní už nějaké známosti, ale asi nebyl tím nejlepším. Nebyl zdrav a byl ochoten v neklidných šedesátých letech minulého století odejít z jižních Čech do severních, aby tam v Chomutově sloužil jako kazatel při zaměstnání. Takové šílenství! A mluvil o Pánu Bohu a o službě jeho království. A když ji oslovil a ona si jej po váhání v roce 1954 vzala, šla za ním do bytu, kam slunce ani nezasvítilo. Jak byli pro manželství připraveni? Znali se déle z mládeže, ale známost byla jen na čtyři měsíce. Mnohé o sobě a o světě nevěděli a teprve to po létech v úzkostech zjistili. Spoléhalí však ve všem na Boží vysvobuzující milost a nakonec přestáli vše a teď jsou před Boží tváří a v našem srdci a v našich tvářích (jak moc se jim my, jejich děti, podobáme...)

A nejsou nějaké jistoty? Není možno něčemu předejít? Co třeba, kdyby se uzákonilo, že si křesťan

3 Doporučuji *Dvě tváře lásky* z dílny Barbary Streissand. Šedá myš profesorského sboru se mění a bojuje ve chvíli, kdy zjistí, že manžel, který si ji vzal v úctě a zájmu – ji nemiluje. Udělá vše proto, aby jej získala. Udělá to se sama se sebou, protože toho druhého měnit nemůže.

4 Příběh Marušky a Karla. Měli pět dětí a v neklidných šedesátých letech minulého století v pohraničí se rozešli. Oba byli věřící a těžko najít, kdo byl vinen. Každého bylo dost. Pět dětí zůstalo Marušce a spolu s tím i bezprostřední starost o jejich život. Karel se zahleděl do Květy a vzal si ji. Žil pro ni. A když dodýchala, po cestě z nemocnice – přesně znám to místo – se rozhodl, že se k Marušce vrátí. Ve stáří, po desítkách let, přišel zpět. Maruška nijak nespěchala a ptala se, zda je schopna po takových letech přijmout Karla zpět. Nebylo to krátké rozhodování. Nakonec si jej vzala. Ne, že spolu žili vedle sebe, ale vzali se podruhé jako manželé na stará kolena...

může začít jen se křesťanem?! Tak jistě, je to ideální, kdy si může člověk padnout do oka se křesťanem, který myslí na druhého, který je naučen skenovat svoje srdce jakoby nahlížel do zrcadla svého lidství. Je dobré být s tím, kdo je ochoten se učit. Je dobře, když můžeme spolu žít z Boží milosti!

Ale připusťme, že to není automatické. Jsou křesťané, kteří myslí jen na sebe, na kariéru, na *pohodový* život, na majetek, na požitky – a přitom jsou docela pobožní. To všechno stihnou dohromady. Jsou na útěku od poslušnosti Božích požadavků. Vymlouvají se, jsou líní a nebetyčně pyšní. Jsou blátivě zjednodušení, jejich myšlenkový pochod se vejde do jedné stránky časopisu Blesk. S těmi je krajně nebezpečné žít ve sboru, natož se brát.

Tak s kým ano a s kým ne?! Stačí se podívat do rodokmenu našeho Pána Ježíše Krista: je tam *Támar, Rachab, Rút* - je třeba ještě říkat více? Támar byla říčná po Božím právu, to je vše, co o ní víme. Rachab – nevěstka – pochopila, že nejlepší výdělek je jít muži po vůli nejenom do postele. Vždyť vzpírat se větší síle nemá smysl. A Rút přijala věrnou službu svojí tchýni, to' vše. O nějaké věroučné zralosti se ani zdaleka mluvit nedá. Bohu se nevzpíraly a šly mu vstříc i přesto, že na nic Božího neměly právo.

O Rút víme, že se po návratu svěřila péči tchýně a se vši ženskou rafinovaností se nabídla muži Bóazovi, který měl právo na majetek jejího zemřelého muže a tím i na ni⁵. Dívala se tomu muži do očí, což je ta druhá a nezbytná část známosti poté, co se budeme dívat sami do sebe: *Tehdy padla Rút na tvář, poklonila se k zemi a zeptala se ho (Bóaze): Jak to, že jsem našla milost ve Tvých očích, že sis mně všiml, i když jsem cizinka...* (Rút 2, 10 a viz 13!)

Pokud si začínáme s někým, kdo je tak otevřený, jsme na dobré cestě. A to přesto, že ještě není formálně církevní, není pokřtěn a kdovíco ještě navrch. Pokud si začínáme s někým, pro koho bude naše víra velice závažnou stránkou osobnosti partnera či partnerky a je ochoten si nás brát i s tím, pak se nemůže říkat ne. Samozřejmě, že není možno čekat, že všechno půjde jako po másle a brzo se budeme spolu i modlit. To je jen milost, nikoli jasná budoucnost. Pokud jsme my ochotni se učit pro *něj* nebo pro *ni* a *on* či *ona* se chce učit pro nás, pak je cesta spolu schůdná.

Tak souhrnem: Vše se mění a doba lidských práv není jednoduše dobou větší kvality vztahů. Ty dovedly být krásné i v době prehistorické.

Manželství je dočasným stavem patřícím do Božího stvoření. Manželství není cílem, tím zůstává sám Bůh.

Na manželství je dobré se připravit – známostí. Nejprve však známostí sebe sama. Pak také toho druhého.

Není jednoduchých návodů. Je jen prosté poslušnosti, ve které, my hříšníci, spoléháme na Boží milost zjevenou v Ježíši Kristu.

„Upněte své srdce ke všem slovům, která vám dnes dosvědčuji. Prikážete svým synům, aby bedlivě dodržovali všechna slova tohoto zákona. Pro vás není to slovo prázdné, ono je váš život. Pro toto slovo budete dlouho žít v zemi, do níž přejdete...“ (Deuteronomium 32, 46n)

5 Podle *levirátního práva*: Leviticus 25, 25 a Deuteronomium 25, 5nn